

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Factsheet voor huisartsen

Vaccinatie tegen rotavirus voor zuigelingen

Zuigelingen geboren vanaf 1 januari 2024 krijgen een vaccinatie aangeboden tegen het rotavirus via het Rijksvaccinatieprogramma (RVP). Voor oudere zuigelingen is de vaccinatie niet beschikbaar via de jeugdgezondheidszorg. Het kan zijn dat ouders die deze vaccinatie toch willen voor hun kind, zich in het 4^e kwartaal 2023 of begin 2024 met dit verzoek bij hun huisarts melden.

In deze factsheet leest u meer over de doelgroep, de beschikbare vaccins, de indicaties, de mogelijke bijwerkingen en de achtergronden van het beleid.

Rotavirusinfectie

Rotavirus is wereldwijd een belangrijke veroorzaker van gastro-enteritis, vooral bij kinderen in de eerste twee levensjaren. Ziekte door rotavirus veroorzaakte voor 2024 in Nederland elk jaar ongeveer 3500 ziekenhuisopnames en 5-6 sterfgevallen bij kinderen tot 5 jaar. Kenmerken zijn acute diarree, braken en koorts. Als uitdroging niet op tijd wordt herkend en behandeld, kan shock optreden met ernstige beschadiging van inwendige organen tot gevolg. In Nederland grijpen we meestal op tijd in en is dit risico beperkt.

Doelgroep

De vaccinatie wordt aangeboden aan zuigelingen die geboren zijn vanaf 1 januari 2024.

Vaccinatie via Jeugdgezondheidszorg en kinderarts

De vaccinaties worden toegediend op het consultatiebureau of in het ziekenhuis. De jeugdarts of kinderarts checkt of er sprake is van een contra-indicatie. Het is een oraal vaccin. Binnen het RVP wordt **Rotarix®** gebruikt. De zuigeling krijgt de eerste vaccinatie in principe vóór de leeftijd van 12 weken. Het vaccin wordt zo mogelijk tegelijk met andere RVP-vaccinaties toegediend op de leeftijd van 6-9 weken en 3 maanden. Er hoeft geen interval gehanteerd te worden met andere vaccins, ook niet met BCG.

Vaccinatie bij de huisarts van zuigelingen die vóór 1 januari 2024 zijn geboren

Als de zuigeling vóór 1 januari 2024 is geboren, nog geen 24 weken oud is en de ouders willen hun kind toch graag laten vaccineren, dan kunnen zij dit met de huisarts bespreken. Dit is gebruikelijk bij vaccinaties op eigen verzoek, naast de mogelijkheid bij de GGD, zie **GGD Vaccinaties op Maat | Gezondheid voor iedereen**. De vaccins moeten binnen de leeftijd van 6 weken t/m 23 weken en 6 dagen worden toegediend. De kosten van het vaccin en soms ook de toediening komen meestal voor rekening van de ouders, afhankelijk van zorgverzekeraar en eigen zorgpakket. Rotarix® kost via de apotheek ongeveer 90 euro per dosis. Zie voor meer informatie **Rotavirusvaccinatie | RIVM**.

Het vaccin en de toediening

Via de apotheek is **Rotarix®** (beperkt) verkrijgbaar. **Rotarix®** wordt ook in het RVP gebruikt. Dit vaccin tegen rotavirus is een levend verzwakt vaccin en wordt oraal toegediend. Dit gebeurt in 2 doses van 1,5 ml, met een interval van 1 maand. Het vaccin is geschikt voor zuigelingen in de leeftijd van 6 weken t/m 23 weken en 6 dagen.

Het dringende advies is om de eerste rotavirusvaccinatie niet later te geven dan op de leeftijd van 12 weken en bij voorkeur tussen 6 en 9 weken. De reden hiervoor is het mogelijk licht verhoogd risico op darminvaginatie. Darminvaginatie komt spontaan voor met een piek op de leeftijd van 26-29 weken. Tijdig vaccineren zorgt er voor dat beide doses zo vroeg als mogelijk worden toegediend voor deze piekleeftijd. Incidenteel kan het voorkomen dat er later wordt gestart. In dat geval zijn de leeftijdsgrenzen zoals genoemd in de **bijsluiter** leidend. Als een kind bijvoorbeeld ouder is dan 19 weken en 6 dagen komt het nog in aanmerking voor 1 dosis, omdat vanaf de leeftijd van 24 weken het vaccin niet meer mag worden toegediend.

Zie voor toediening de **bijsluiter** en de **film over toediening in de praktijk**.

Contra-indicaties

De vaccinatie is gecontra-indiceerd bij kinderen met:

- ernstige immuundeficiënties, zoals SCID (**SCID-screening**) of klinische verdenking daarop. Bij een prematuur is de SCID uitslag nog niet altijd bekend op de leeftijd van 6 weken. Als het kind (premaatuur of à terme geboren) thuis is, kan de huisarts er van uit gaan dat dit geen reden is om de vaccinatie uit te stellen.
- een allergie voor een bestanddeel van het vaccin, zie bijsluiter **Rotarix®**;
- fructose-intolerantie, glucose-galactose malabsorptie, sucrose-isomaltase insufficiëntie;
- voorgeschiedenis met darminvaginatie bij het kind;
- aandoening met verhoogd risico op darminvaginatie (bijvoorbeeld Meckel divertikel of poliep).

Meestal zijn deze contra-indicaties echter nog niet bekend bij de leeftijd van 6 weken.

Maternaal gebruik van een biological tijdens de zwangerschap, waarbij placentaire overdracht naar het kind plaats vindt (bijvoorbeeld infliximab®) kan een contra-indicatie zijn. Zonder spiegelbepaling bij het kind of in geval van een detecteerbare spiegel bij het kind wordt toediening van rotavirusvaccin vooralsnog afgeraden, omdat er momenteel onvoldoende gegevens zijn over de veiligheid bij deze kinderen.

Zie ook de **bijsluiter** en de **RVP richtlijn Uitvoering RVP**.

Bijwerkingen

Zoals bij alle vaccins die geregistreerd zijn voor gebruik, is de veiligheid uitgebreid onderzocht en goed bevonden. Rotavirusvaccins kennen milde, voorbijgaande bijwerkingen zoals lichte diarree, buikpijn en prikkelbaarheid.

Darminvaginatie

Rotavirusvaccin is echter ook geassocieerd met darminvaginatie. Als een darminvaginatie na vaccinatie werd gezien, was dat meestal in de week na toediening van de eerste dosis. Een darminvaginatie is over het algemeen zonder restverschijnselen te behandelen, maar soms treden er complicaties op.

Darminvaginatie treedt ook spontaan op. In haar **eerste advies** ging de Gezondheidsraad uit van 35 darminvaginaties per 100.000 per jaar als natuurlijke achtergrondincidentie en 2 extra darminvaginaties per 100.000 gevaccineerde kinderen in de periode kort na rotavirusvaccinatie. In recente studies in andere landen werd echter geen toename in darminvaginatie gevonden na invoering van universele vaccinatie tegen rotavirus. De Gezondheidsraad schrijft in het **advies van 2021** dat het mogelijk iets verhoogde risico op darminvaginatie niet opweegt tegen de voordelen van vaccinatie.

Effectiviteit

Er zijn twee vaccins tegen rotavirusinfectie op de Europese markt beschikbaar: **Rotarix®** en **Rotateq®**. Beide vaccins zijn geregistreerd sinds 2006. De vaccineffectiviteit is hoog in hoge-inkomenslanden (met een lage mortaliteit bij kinderen). Een **Cochrane-review uit 2021** toonde dat in hoge-inkomenslanden, Rotarix® 93% van de gevallen van ernstige rotavirus-gastro-enteritis bij kinderen <1 jaar voorkwam; voor Rotateq® was dit zelfs 97%.

Ervaring in andere landen

In verschillende landen is rotavirusvaccinatie onderdeel van het nationale vaccinatieprogramma en wordt het aan alle baby's gegeven. O.a. in de VS, Canada, Oostenrijk, België, Luxemburg, Finland, Duitsland, Noorwegen en het Verenigd Koninkrijk. In een aantal van deze landen gebeurt dit al sinds 2006.

Beschermingsduur vaccinatie

Een volledige vaccinatieserie Rotarix® biedt minimaal 3 jaar bescherming.

Achtergrond besluit en voorgeschiedenis

De staatssecretaris van VWS heeft in september 2022 besloten de vaccinatie tegen het rotavirus op te nemen in het Rijksvaccinatieprogramma. Dit besluit is genomen op basis van het tweede advies van de **Gezondheidsraad uit 2021**.

In eerste instantie zou rotavirusvaccinatie vanaf juni 2019 worden aangeboden aan kinderen uit risicogroepen voor ernstige rotavirusinfectie. Dit zijn kinderen die te vroeg zijn geboren (<37 weken), een laag geboortegewicht hebben (<2.500 gram) of een medische aandoening hebben met een verhoogd risico op ernstige ontregeling bij braken en/of diarree. Bij deze kinderen verloopt een infectie met het rotavirus vaak ernstiger. Deze implementatie is bij herhaling uitgesteld vanwege de benodigde voorbereidingstijd, de COVID-19-pandemie en voorlopige resultaten uit de RIVAR-studie. Dit laatste was reden voor een nieuwe adviesaanvraag aan de Gezondheidsraad en die adviseerde in 2021 vervolgens om vaccinatie tegen rotavirus niet te beperken tot kinderen uit deze risicogroepen maar aan alle kinderen aan te bieden via het RVP.

Informatie over vaccinatie tegen rotavirus voor ouders

Ouders kunnen met vragen terecht bij de lokale jeugdgezondheidszorg. Zie voor de JGZ-organisatie **Afspraak maken voor kindervaccinaties | Rijksvaccinatieprogramma.nl**.

Website RVP: rijksvaccinatieprogramma.nl/vaccinaties/rotavirus

Meer informatie voor professionals rijksvaccinatieprogramma.nl/professionals/rotavirus

Professionals kunnen contact opnemen met de medisch adviseur RIVM:

RIVM-DVP Noord-Oost (Groningen, Friesland, Drenthe, Flevoland, Overijssel en Gelderland)	088 689 89 50
RIVM-DVP West (Noord-Holland, Zuid Holland en Utrecht)	088 689 89 30
RIVM-DVP Zuid (Zeeland, Brabant en Limburg)	088 689 89 40

Dit is een uitgave van:

**Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu**

Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven

www.rivm.nl

De zorg voor morgen begint vandaag